

Pauluse Kiri

Juuni 2024
nr. 138

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse koguduse kuukiri

Foto: Marlen Kärema

Abiõpetaja tänusõnad

26. mail pidas Marek Roots Tartus abiõpetajana oma viimase jutluse. Alates 1. juunist on Marek Viljandi Pauluse koguduse õpetaja. Jutluse järel ütles Marek tänusõnad Tartu Pauluse kogudusele:

"Ma tahan tänada Kristjanit ning Joeli, et te olete mind usalduslikult sellesse kogudusse teenima kutsunud. Ma tahan tänada koguduse juhatust, nõukogu, kõiki koguduse liikmeid ja töötajaid, et te olete mind vastu võtnud just niisugusena nagu ma olen. See teekond on olnud imeline. Ma ju mäletan, kui koos abikaasa Pirjoga veel üliõpilastena igal pühapäeval olime siin kirikus ja 2001. aastal veel selle vana kiriku altari ees õnnistati meie abieliu ja kes oleks siis osanud arvata, et ühel päeval olen selle koguduse vaimulik. Olen alati sellele kogudusele ja selle koguduse vaimulikele vaadanud heas mõttes alt ülesse, olen arvanud, et see kogudus on eriline. Selles koguduses on Püha Vaimu vägi, on puhas Jumala Sõna. Ja selle arvamise juurde ma tahan jääda ka nüüd, kus olen ise töötanud selles koguduses peaaegu kuus aastat, näinud seda kogudust vä-

ga lähedalt seestpoolt, näinud selle koguduse rõõme ja muresid. Olen kogenud teie keskel suurt armastust, sõprust ja palvemeelt, tõsist ja siirast usku ning Jumala õnnistuse otsimist. Olen võinud siin kasvada seesmise inimese poolest. Meie peregi on siin kasvanud ühe lapse võrra rikkamaks. Ma ei suuda täna kogu seda rikkust, millest oleme siin osa saanud, sõnadesse panna. Aga täna ma tean ka seda, et meie Eesti luteri kiriku juhtkond on mind palunud asuda tööle Viljandisse, eekõige sealse Pauluse koguduse vaimulikuks, aga appi ka Viljandi Jaani kogudusse piiskop Marko Tiitusele. Olen palves ja ka elu väliste märguannete kaudu ära tundnud, et see on Jumala kutse. Ja selle kutse ees tunnen aukartust, ei julge selle vastu panna, olgugi, et nende viimaste kuude ja nädalate jooksul on kiusatus olnud sellele vastu panna. Aga usun siiski, et mis Jumal teeb, on ikka hea ja Tema tahtmine on õige. Ma palvetan teie eest ja õnnistan teid kõiki. Kogudused vahetuvad, aga kirik on üks ja seesama. Ja mis kõige olulisem – meil on üks Jumal, üks Päästja, Issand Jeesus. Selles lootuses ja usalduses läheme edasi."

Reis Pärnumaale

Mai algul said meie koguduse liikmed teada, et peagi on taas võimalus osa võtta ühest vahvast bussireisist. Kui eelmisel kevadel sai käidud Ida-Virumaal, siis seekord võeti õpetaja Marek Roots eestvedamisel ette reis Pärnumaale ja Viljandisse. 18. mai hommikul kogunesime Tartu Pauluse kiriku parklasse ja teekond võis alata.

Esimese peatuse tegime Vädras Mihkli kiriku juures, kus õpetaja Ants Kivilo rääkis paikkonna ajaloo. Tegime jalutuskäigu vanal kalmistul, kus teiste hulgas puhkavad ka mitmed Vädra pastorid, helilooja Mihkel Lüdigi ja kirjanik Lilli Suburgi.

Järgmine sihtpunkt oli Tori ja sealses sõjameeste mälestuskirikus saime kohaliku kirikuteenija suu läbi teada, et Tori kogudus on üsna pisike – umbes 35 inimest, aga kogudus suudab end ära majandada tänu sagedastele kontsertidele, mida krõbeda hinnaga tõttu külastavad küll pigem kaugemalt tulijad kui kohalikud.

Pärnu õigeusu kirikus tervitas meid rõõmsalt ülempreester Ardalion Keskküla. Tundsime huvi peamiselt eesti ja vene õigeusu kirikute erinevuste kohta. Saime teada, et Ardalion teenib lisaks veel viit kogudust Pärnu maakonnas ja on preestriametit pidanud juba üle 35 aasta.

Pärnu Eliisabeti kirikus ja koguduses toimuvast andis hea pildi koguduse juhatuse esimees Andres Riivits. Päeva lõpuks tegime koduteel peatuse Viljandi Pauluse kirikus, kus juba juuni algul asub õpetajana tööle meie Marek Roots. Väsinud rändureid olid laupäeva õhtul tervitama tulnud õpetaja Villu Jürjo, muusik Anu Röömel ning mungarüüs fotograaf ja giid Jaan Männik.

Meie koguduse bussireis oli ka seekord Taevaisa poolt rohkesti õnnistatud nii päikeselise ilma kui toredate reisikaaslaste näol.

AGO PÄRTELPOEG

Kersti Leopard: iga minut meie

Kersti, milline oli sinu lapsepõlvkodus? Mida oled sealt eluks kaasa saanud? Kas kodus oli kristlikke mõjutusi?

Olen pärit Eestimaa kagunurgast Setomaalt, Värskast, mis asub Lämmijärve lõunapoolses kaldas Eesti-Vene piiri lähedal. Olen pärit kolmelapselisest perest, kus mina olin kõige vanem ja mul on kaks nooremat venda, kellede eest olen saanud hoolitseda. Elasime algul korteris, isapoolsed vanavanemad aga Värskas järve ääres, kus ma vendadega oma põhilise vaba aja veetsin kas aiamaal rohides, marju süües, järve ääres paadiga sõites või vanaisaga kala püüdes. Lapsepõlv mõõdus seal kuni keskkooli lõpuni. Lapsepõlvest mäletan seiku, kus emapoolsetel vanavanematel oli suur talumajapidamine meist 10 km eemal ja seal sai koos suguvõsaga erinevaid talutöid tehtud, autoklaavitud nii kala kui lihakonserve talus kasvatatud loomadest, õunte korjamistest õunamahla tegudeni ja palju muud. Alati kaasnes pärast töötegemist ühine söömine koos suguvõsaga ja kristlike laulude laulmine. Vanaisa vend Aleks oli sealse Selise koguduse asutaja ja pühapäeviti olime tihti kogudusemajas. Lapsepõlvest olen kaasa saanud erinevate hoidiste ja väikestviisi maitsetaimede ja lillede kasvatamise hobi. Emal on tänaseni aed lillemeres ja ta kasvatab oma tarbeks aiasaadusi. Kristlikud mõjud on pärit eelkõige emapoolse vanaema ja vanaisa ning tema venna eeskujul kristlike laulude laulmisest, pilli mängimisest ja söögipalvetest. Vanemad nõukogude ajal ja ka hiljem kodus otseselt kristlikke traditsioone ei järginud, küll aga mäletan, et jõule peeti alati. Samas tuli seda nõukogude ajal salaja teha. Jõulukuusk oli meil alati ehitud ja piparkookide ning teiste jõuluroogade lõhna tuba täis.

Milline on sinu kodu ja perekond täna? Mida pead kodu ja pere juures kõige olulisemaks? Kuidas seda hoida?

Minu kodu on täna Raadi korterimajas kohe pargi ja järve läheduses. Veekogu lähedus on mulle oluline, kuna olen kasvanud üles järve ääres.

Ujumine ja aerulauasõit on meie pere kevadsuvine ühine harrastussport, mis on meid rohkem kokku toonud. Samuti on olulised jutuajamised õhtusöögilauas meie päevasündmustest ja kõigist muredest-rõõmudest, mis parasjagu kellelgi hingel on. Üksteise toetamiseks palvetame igapäevaselt koos.

Käesoleval aastal toimus peres suur muutus – minu vanemad, vennad, tütar ja mehe ema tundsid lõpuks Jeesuses ära eluveallika. Sellele eelnes palju aastaid eksiteedel rändamist esoteerikas ja *new-age's*. Pean väga oluliseks, et mu pere on nii imelise muutuse läbi teinud. Hoolimata sellest et vanaema ja vanaisa olid suured kristlased ning isa ja mehe ema on lapsena ristitud, elasid nad täielikult maailmas. Peale jõulude ja lihavõtete tähistamise rohkem kristlike traditsioone ei olnud ja needki olid pinnapealsed. Täna saan öelda, et

kõik pere liikmed on jätnud maha laial teel käimise ja otsinud üles kitsa värava, mis viib tõelisesse ellu. Täna on igaüks omale meelepärase koguduse leidnud ja näen nendes jätkuvat vaimulikku kasvamist ning suuri muutusi.

Millega sa igapäevaselt tegeled?

Olen õppinud psühholoogiat ja algusaastatel toimus õppetöö Kõrgema Usuteadusliku Seminari ruumides. Meie õppejõud Tõnu Lehtsaar naljatas, et võiksime psühholoogia kõrval korraga ka usuteaduses kõrghariduse omandada. Nüüd 20 aastat hiljem olen jõudnud ringiga hingehoidja baaskursusele, mis toimubki EELK Usuteaduse Instituudi TTA Pastoraadi ruumides. Hetkel tulenevalt õpingutest olen põhitöö koormust vähendanud. Tunnen, et klassikalise psühholoogi töö juures jääb miskit puudu, et inimest lõpuni aidata. Hingehoidja kursuselt loodan saada

päevast sobib kahekõneks Jumalaga

selle miski, mis täiendab varasemat ja aitab sügavamalt mõista ning toetada abivajajat ning olla tema kõrval ja pakkuda abi, kui ta arutleb küsimuste üle, mis puudutavad tema elu, inimsuhteid, jumalasuhet ja surma. Tihti tähendab see elujulguse ja lootuse otsimist koos teise inimesega.

Sinu tee Jumala juurde kulges läbi raske, kuid erilise sündmuse. Kuidas see juhtus?

Veidi üle 14 aasta tagasi sattusin kuuendal raseduskuul haiglasse ja sündis sügavalt enneaegne poeg. Arstide esialgsel hinnangul olid lapse elulootus ja meditsiinilised prognoosid vähe lootustandvad. Kolmekuuse haiglasoleku ajal jäid ära kõik operatsioonid, mis olid hädavajalikud. Kõik probleemid lahenesid imeliselt enne operatsioonideks määratud aega ära, nt südame- ja silmaoperatsioonid. Peale lapse sünni ei saanud ma tema juurde jääda, sain teda ainult intensiivravi osakonnas külastada ja rinnapiima viia. Sel ajal, kui ma kodus ahastuses nutsin ja palusin, et kas Jumal, sa oled päriselt olemas ja aitad mu last sellises olukorras, ilmus pimedas toas mulle Jumal valges ja ütles mulle, et ära karda, ma aitan su poega. Jumal ilmus igal õhtul ja vastas mulle alati, kui ma palusin ja küsisin, mis arstid olid poja olukorra kohta öelnud. Mul oli sisemine rahu, sest alati läks nii nagu Jumal oli mulle vastanud. Laps kosus ja tervenesis jõudsasti ja haiglast saime koju täpselt sel ajal kui ta oleks pidanud tegelikult sündima ehk kolm kuud hiljem, 22. detsembril. Jumala ime läbi on ta terve ja rõõmus poiss.

Kuidas sa jõudsid Tartu Pauluse kogudusse? Milline oli sinu leeri-aeg?

Jõudsin mehega leerikursusele 2021. a. kevadel, kui riigis valitsesid karmid koroonapiirangud. Olime leerikooli minekut kaalunud juba mitmeid kuid, aga kirikukaugete inimestena ei teadnud me, millist kogudust valida ega kust täpsemalt alustada. Pauluse leerikool jäi positiivselt silma oma selgete sõnumitega ja rõõmsate lõpupiltidega, mida kodulehte uurides nägime. Siin-seal

meedias võis näha koguduse õpetaja ja piiskop Joel Luhametsa sõnavõtte ja artikleid. Kõik kokku tekitas huvi ja soovi astuda just Pauluse koguduse juurde leerikooli. Kursus ise oli väga huvitav ja me ootasime alati leeri-tundi minekut. Koroonatõttu pidime istuma kirikusaalis hajali ja küsimusi või arutelu ei saanud eriti tekkida, kuid õpetajate erudeeritus ja vaimukad näited elust enesest tegid iga tunni põnevaks. Sel kevadel käis minu tütar samuti Pauluses leeris ja oleksin hea meelega teist korda läinud neid tunde kuulama!

Õpid täna hingehoiu kursusel. Miks selline valik? Palun räägi sellest kursusest – ja mida see on sulle senini andnud.

Kuulates internetist Tõnu Lehtsaare jutlusi jooksid pusletükid kokku, mis seni olid tekitanud tunnet, et ei oska päriselt aidata neid inimesi, kes psühholoogi kabinetti sisse astuvad. Sõnad hingehoid ja hingehoidja olid need, mis ma neist jutlustest sain. Ütlesin kõva häälega oma mehele need sõnad välja ja teavitasin, et mul on vaja hingehoidjaks õppida. Mees otsis info välja ja selgus, et kohe algab hingehoidja baaskursus Tartus Pastoraadis, aga registreerimise aeg on läbi. Järgmisel päeval oli Pauluse kirikus jumalateenistus ja sellele järgnes kirikukohvi ja mu mees soovitas uurida kirikuõpetajatelt vähemalt selle kursuse kohta täpsemalt. Vestlesime abiõpetaja Marekiga ja tänu Jumalale õnnestus mul veel liituda kohe algava kursusega.

Loodan, et peale hingehoidja kursuse läbimist saan vanu ja uusi teadmisi kombineerides inimesi paremini aidata. Kursus on senini andnud mulle väga palju uusi teadmisi, oskusi ja aidanud mind ennast isiklikult vabaneda näiteks erinevatest hirmudest või traumadest. Tänu Jumalale, kursuse õpetajatele ning kursusekaaslastele olen lühikese ajaga palju kasvanud.

Sa oled sageli kirikus jumalateenistusel. Mis toob sind pühapäeva hommikul kirikusse?

Ma olen tegelikult ju alles väga noor kristlane ja mõistnud vaimuliku toidu

ning enese harimise tähtsust. Peale leerikooli tuli keerulisem eluperiood, kus teenistustel käimine jäi harvaks. Sa võid küll kodus omaette palvetada, kuid jumalateenistusel kohal käies saavutame palju parema ühenduse Jumalaga. Tänutunne, Jumala ustavuse kogemine ja soov teda ülistada viivadki sammud kiriku poole. Jumalateenistus moodustab minu jaoks püha terviku, kuid alati tekitab erilise tunde võimas kiituslaul enne armulaua seadmist. Õnnistussõnad teenistuse lõpus toovad tugeva tundmuse Püha Vaimu kohalolust.

Mida tähendab sinu jaoks olla kristlane igapäevaselt?

Igas päevas on kindlasti hommikupalve, söögipalved, õhtupalve. Päevad on erinevad selles mõttes, et keda ma saan aidata oma eestpalvetega. See on teema, mida ma soovin rohkem tundma õppida, kuna eestpalve on väga olulise tähtsusega elava usuga kristlase jaoks. Püüan ka igapäevaselt toimetades Jeesust meele pidada, olgu autoroolis, tööl või kodustes tegevustes. Iga minut meie päevast sobib kahekõneks Jumalaga. Oluline on kestvalt ja jätkuvalt paluda Püha Vaimu juhtimist.

Jumal kõnetas mind veidi aega tagasi eestpalvete tähtsuse ja vanaema tegemiste osas kristlasena, millest mina varasemalt kuulnud polnud. Sel kevadel leidis mu ema tee Selise kogudusse, kus vanaema oli olnud tugevaim eestpalvetaja. Paljud koguduse liikmed rääkisid emale oma lugusid, kui hiljuti mälestati vanaema 12. surma-aastapäeval. Jumal ütles mulle, et vanaema palvetas lakkamatult kogu suguvõsa eest kuni 36 lapselapselapseni välja ja erilise tähelepanu all oli olnud mu poeg, kui ta 14 aastat tagasi enneaegsena sündis. Tänu vanaema palvetele toimuvad ja on juba ka toimunud palju muutusi meie peres ja tasapisi ka suguvõsas üldisemalt. Põlvkondade ülese õnnistuse abil leitakse üles see kitsas tee Jumalani.

Olen märganud, et üha sagedamini jagan ma teiste inimestega vesteldes Jumala Sõna. Ehk tuleb see ka sellest, et vana tutvusringkond on vahetunud

välja uue vastu, kes on juba rohkem teadlik ning astumas samme kristlaseks.

Mida tahaksid öelda teistele kristlastele? Kuidas neid julgustada keset rahutut maailma?

Alistuge täielikult Jumalale, usaldage ennast kõiges Tema kätte, Tema teab päriselt, mis on igäihe jaoks parim plaan siin maailmas. Täna rahutus maailmas on Jumal ainus pääsetee. Jeesus on tee, tõde ja elu.

Milline on Piiblis sinu lemmikraamat või -kirjakoht? Miks just see?

Psalm 103,1-6: "Kiida, mu hing, Issandat, ja kõik, mis mu sees on, tema püha nime! Kiida, mu hing, Issandat, ja ära unusta ainsatki tema heategu! Tema annab andeks kõik su ülekohtu, tema parandab kõik su tõved. Tema lunastab su elu hukatusest ja ehib sind helduse ja halastusega nagu pärjaga. Tema täidab su suu heaga,

et su iga saab uueks nagu kotkal. Issand teeb õigust ja mõistab õiglast kohut kõigile, kellele liiga tehakse."

Jumal on hea ja Teda tuleb alati kiita ning ülistada. Selle psalmi esimesed read saadavad mind igapäevaselt, sest see on kiituslaul Jumalale tema heategude ülistuseks. Ta avab oma südame ja võin kogeda kui hea on Jumal.

Küsimusi esitas MAREK ROOTS

Jumalateenistused

Jätkuvalt on jumalateenistused Tartu Pauluse kirikus pühapäeviti kell 10.

Ülekanded jumalateenistusest on Pereraudios, Youtubes ja Facebookis.

Lastele on kirikus kaks **mängutuba**, kus jumalateenistust saab jälgida ekraani ja kõlarite abil.

Kiriku noortepäevad

EELK noortepäevad ehk JäPe on **18.-21. juulil** Pilstveres.

Registreerumine jape.ee/piletid/

Lähem info: õp Kristjan Luhamets, tel 5399618

Kirikute öö

Reedel, **7. juunil** kell 18 – 24 on kirikute ukсед avatud Tartus ja veel paljudes paikades üle Eesti. Tartu Pauluse kirikus on viiel täistunnil (19, 20, 21, 22 ja 23) lühike palvus. Lähem info: kirikuteöö.ee

Kirikupäev ja vaimulik laulupidu

29. juunil kell 17 on Viljandis vaimulik laulupidu. Kirikupäeva programm algab juba 27. juunil. Loe lähemalt: <http://kirikupaev.eelk.ee/>

Kontsert

P. 25. augustil kell 18 Pärt & Händel. Esinevad Concerto Copenhagen ja Eesti Filharmoonia Kammerkoor, dirigent Tõnu Kaljuste. Pilet 30 €, sooduspilet 20 €, pilet kahele 50 €, toetajapilet 100 €.

Koguduse elu nädala sees

Piiblitunnid jätkuvad sügisel.

Taizé palvused neljapäeviti 17.30.

Kantselei, kirik ja kolumbaarium on avatud E-R 10-17, L 10-14, P 9-10, telefon 5550 6363.

Liikmeannetusi saab teha kantseleis või ülekandega.

Arve nr: EE282200 221005105336, saaja: EELK Tartu Pauluse kogudus.

Raamatupood on avatud E-R 10-17, L 10-14 ja P 11.30-12.00.

Supiköök on avatud E-L 11-13.

Surnuaiapäha

Tartu Pauluse surnuaiapäha on juuni kolmandal pühapäeval kell 13, mis tänavu on 16. juuni. Mälestamisi on võimalik üles anda juba praegu koguduse kantseleis.

Suvine leerikool

Suvine leerikool algab 1. juulil, tunnid esmaspäeviti ja kolmapäeviti kell 18.00. Leeripäha on 28. juulil.

500 aastat usupuhastuse algusest Tartus

1524. aasta varasuvel hakkas Tartus jutlustama Herman Marsow, kes enda sõnul oli esimene Lutheri otsene õpilane Liivimaal. Kolm aastat varem oli Riias ametisse seatud luterlik pastor Andreas Knopken ja aasta hiljem ka Sylvester Tegetmeyer, kuid kumbki neist ei olnud õppinud Wittenbergis. Riias pärit Marsow immatrikuleeriti Wittenbergis 1523. aasta kevadel ja aasta pärast oli ta tagasi Liivimaal. Kodanike nõudmisel pani Tartu raad Marsowi Maarja kirikus ametisse. See oli kirik, mis asus tänase ülikooli peahoone kohal. Linnavalitsuse otsus ei meeldinud aga Tartu katoliiklasest piiskop Johannes Blankenfeldile, kes nõudis Marsowi lahkumist. Sügisel oligi Marsow Tallinnas, tema tööd Tartus jätkas Simon Wanradt, kes sai hiljem tuntuks katekismuse autorina.

400 aasta möödumine usupuhastuse algusest Saksamaal langes ärevasse aega, mil oli raske midagi tähistada.

Suurejoonelislt tähistati usupuhastuse Eestisse jõudmise 400. aastapäeva. 17. juuni 1924 algas hommikupalvusega Ülikooli kirikus. Edasi mindi rongkäigus Pauluse kirikusse. Kõige ees piiskop J. Kukk, siis assessorid H. Pöld ja H. B. Rahamägi. Viimane oli haridusministrina ka valitsuse esindaja. Järgnesid Riigikogu aseesimees L. Raudkepp, ülikooli hoolekandja P. Pöld, Soome piiskop Gummerus, Läti piiskopid Irbe ja Poelchau, Rootsi ja Taani kirikute esindajad, palju teisi vaimulikke, köstreid ja saadikuid.

Pauluse kirikus kõnelesid professorid Rahamägi ja Sild, jutlustas piiskop Jakob Kukk. Kogudus laulis liturgiat *à capella* mitmehäälselt. Kolm aastat oli õpetaja Habicht seda pühapäeviti pärast jumalateenistust harjutanud. Nii hästi see ei õnnestunud, et mitmehäälsel liturgial rohkem oleks püütud kasutada, kuid suur tähtpäev sai ometi meeldejäädvalt peetud.